

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta (HE 58/2007 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat lakialoitteet:

- LA 10/2007 vp — Lauri Oinonen /kesk:
Laki perintö- ja lahjaverolain 11 ja 14 §:n muuttamisesta (läh. 18.4.2007)
- LA 71/2007 vp — Paavo Arhinmäki /vas
ym.: Laki perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta (läh. 11.10.2007)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Jukka Vanhanen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Jarmo Salminen, Verohallitus
- johtava veroasiantuntija Tero Honkavaara, Elinkeinoelämän keskusliitto
- johtaja Hannele Ranta-Lassila, Keskuskaupakamari
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- verojohtaja Pertti Puronen, Pirkanmaan vero-toimisto
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- erityisasiantuntija Annika Suorto, Suomen Kuntaliitto
- pääekonomisti Jaana Kurjenoja, Veronmaksajain Keskusliitto
- professori (emeritus) Edward Andersson.

Kirjallisen lausunnon ovat asiassa antaneet Suomen Yrittäjät ry ja valtiovarainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan perintö- ja lahjaverolakia muutettavaksi. Perintöverotusta kevennettäisiin. Verotettavan perintöosuuden alaraja korotettaisiin 3 400 eurosta 20 000 euroon. Asteikon rakennetta muutettaisiin lisäksi siten, että

vero olisi 10 prosenttia perintöosuuden 20 000 euroa ylittävältä osalta, 13 prosenttia 40 000 euroa ylittävältä osalta ja 16 prosenttia 60 000 euroa ylittävältä osalta.

Perintöverotuksessa tehtävä puoliso vähennys ehdotetaan korotettavaksi 6 800 eurosta 60 000

euroon ja alaikäisyysvähennys 3 400 eurosta 40 000 euroon. Alaikäisyysvähennyksen soveltamisalaa rajoitettaisiin siten, että vähennykseen olisi oikeutettu vain sellainen perinnönjättäjän rintaperillinen, jolla lähinnä on oikeus periä perinnönjättäjä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erillinen lahjaveroasteikko. Pienimmän verotettavan lahjan määrää korotettaisiin 3 400 eurosta 4 000 euroon kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti.

Kolmas veroluokka ehdotetaan poistettavaksi sekä perintöverotuksessa että lahjaverotuksessa siten, että kolmanteen veroluokkaan nyt kuuluvien etäisten sukulaisten ja vieraiden saamasta perinnöstä tai lahjasta menevän veron määrä olisi ensimmäisen veroluokan mukainen vero kaksinkertaisena. Lisäksi laajennettaisiin ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvien henkilöiden piiriä perinnönjättäjän puolison lapsen rintaperillisten, suoraan ylenevää polvea olevien perillisten sekä ottolapsisuhteessa olevien osalta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 2008.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lakialoitteet

LA 10/2007 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan perintövero kokonaan poistettavaksi ensimmäisen perintöveroluokan kohdalla aina kahden miljoonan euron perintöveron alaiseen omaisuuteen saakka. Tämän ylittävältä osalta perintövero olisi 10 prosenttia. 3 000 001 euron perintöveron alaisen omaisuuden ja sen yli menevältä osuudelta veroprosentti olisi 13.

LA 71/2007 vp. Kysymyksessä on rinnakkaisaloite hallituksen esitykselle perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta (HE 58/2007 vp).

Aloitteessa ehdotetaan, että lakiin otettaisiin hallituksen esityksessä olevien muutosehdotusten lisäksi säännös rintaperillisille ja testamentin saajille määrätyn perintöveron maksuajan lykkäämisestä eräissä tilanteissa. Tällaiseen olisi mahdollisuus silloin, kun perilliset eivät saa jakamattomasta pesästä varoja lesken hallinto-oikeuden vuoksi. Perintövero tulisi voida maksaa näissä tapauksissa viiden vuoden kuluessa ensiksi kuolleen puolison kuolinvuotta seuraavan vuoden alusta lukien.

Aloitteessa ehdotetaan lisäksi, että puoliso-vähennys korotettaisiin 100 000 euroon.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä perintö- ja lahjaverolain 16 §:ää koskevin teknisin tarkistuksin.

Hallituksen esitys sisältää tavallisia perinnön-saajia koskevat laajimmat muutokset sitten vuoden 1996. Tuolloin muutos oli verotusta kiristävä, nyt varsinkin pieniä perintöosuuksia merkittävästi lieventävä. Esityksessä on arvioitu, että yksistään perintöverotettavan osuuden alarajan korotus 3 400 eurosta 20 000 euroon vähentää perintöveroa maksavien määrää 60 prosentilla nykyisestä. Lisäksi puoliso-vähennyksen korotus 6 800 eurosta 60 000 euroon ja alaikäisyys-vähennyksen korotus 3 400 eurosta 40 000 eu-

roon parantavat merkittävästi perillisenä olevan lesken ja alaikäisten lasten asemaa, kuten tarkoitus on ollutkin.

Perintöverotukseen ehdotetut muut muutokset helpottavat nekin useiden perinnönsaajien asemaa. Näitä ovat ennen kaikkea nykyisen kolmannen veroluokan — ja sen myötä kolminkertaisen veron — poisto ja ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvien joukon laajennus pitkälti nykyisiä perherakenteita vastaavaksi. Veroasteikkoon ehdotetut rajojen muutokset vaikuttavat nekin samaan suuntaan, joskin asteikko itsessään säilyy nykyiseen tapaan suhteellisen suppeana; ylin veroprosentti tulisi sovellettavaksi jatkossa, kun verotettava osuus ylittää

60 000 euroa. Nykyinen raja on 50 000 euroa. Verokannat itsessään säilyisivät ennallaan, eli ne olisivat perintöosuuden suuruuden mukaan 10, 13 tai 16 prosenttia myös jatkossa.

Lahjaverotukseen ehdotetut muutokset ovat edellä kuvattuja vähäisempiä. Keskeisin on verotettavan lahjan alarajan korotus kuluttajahintaindeksiä vastaavasti nykyisestä 3 400 eurosta 4 000 euroon. Lisäksi edellä mainitut veroluokkatarkistukset koskevat myös lahjaverotusta.

Esitys sisältää näiden määrällisten muutosten lisäksi periaatteellisesti uudenlaisen ratkaisun, kun perintö- ja lahjaveroasteikot eriytetään toisistaan. Nykyistä yhteistä asteikkoa ei siis sovellettaisi enää jatkossa. Ratkaisu on ollut käytännössä tarpeen, jotta perintöverotukseen on voitu esittää tavoitellun suuruisia veronkevennyksiä.

Valiokunta pitää esitystä tervetulleena ja hallitusohjelmassa asetettuja tavoitteita hyvin vastaavana. Myönteistä on myös se, että esitys on tuotu eduskuntaan näin nopeasti ja että se on tarkoitus saada voimaan heti ensi vuoden alusta. Tähän näkemykseen ovat yhtyneet myös kaikki valiokunnan kuulemat asiantuntijat.

Keskeistä on se, että uusissa säännöksissä on otettu nykyistä paremmin huomioon perintöosuuden saajan todellinen veronmaksukyky. Tämä koskee erityisesti leskiä ja alaikäisiä lapsia. Esitys merkitsee käytännössä sitä, että tavallinen perheasunto voi useimmissa tapauksissa periytyä verotta perittävän alaikäisille lapsille tai perillisasemassa olevalle leskelle. Tätä on pidetty yleisesti yhtenä tavoitetilana viime vuosina käydyssä perintöverokeskustelussa.

Veronmaksukykyisyyden näkökulmasta voidaan puoltaa myös sitä rajausta, jota on ehdotettu alaikäisyysvähennykseen. Vähennys koskisi esityksen mukaan vain niitä alaikäisiä, jotka ovat lähinnä perintöön oikeutettuja, ei esimerkiksi elossa olevien perillisten lapsia, jos nämä saavat perinnön vanhempiensa perinnöstä luopumisen vuoksi. Kysymys on silloin vapaaehtoisesta järjestelystä, eikä alaikäisen suojan tarve ole samanlainen kuin perheen huoltajan kuollessa.

Veroluokitukseen ehdotettuja muutoksia voidaan puoltaa yleisillä kohtuusyillä. Kolmas veroluokka on koettu pitkään turhan ankaraksi ja yleisiä elämäntilanteita huonosti huomioon otta- vaksi. Tältä osin ehdotettu muutos on varsin perusteltu. Lisäksi henkilöpiiriltään modernisoitu luokitus vastaa pitkälti nykyaikaisia perherakenteita niin, että kaikki läheisimmät perinnönsaajat kuuluvat nyt ensimmäiseen veroluokkaan. Sen mukainen vero koskisi siis kaikkia perittävän tai lahjanantajan suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa olevia sukulaisia sekä avio- puolisoa ja tämän suoraan alenevassa polvessa olevia sukulaisia. Lisäksi kaikki ottolapsisuh- teessa olevat rinnastettaisiin suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa oleviin.

Veroasteikon muutokset ovat puolestaan omiaan lähentämään verotasoa lähemmäksi keskimääräistä eurooppalaista tasoa erityisesti, kun aivan pienten perintöosuuksien verotuksesta on nyt tarkoitus luopua.

Valiokunta pitää lisäksi perusteltuna sitä, että perintöveroasteikko eriytettäisiin lahjaverotuksesta. — Kuten todettu, tämä ratkaisu on antanut mahdollisuuden nyt tehtyihin perintöverotusta koskeviin tarkistuksiin. Se on perusteltu kuitenkin myös muista syistä; se on ensinnäkin omiaan pitämään veropohjaa tiiviinä. Toisaalta lahjaverotukseen ei myöskään liity samanlaista veronmaksukyvyn huomioon ottamisen tarvetta kuin perintöverotukseen, koska lahjoitukset ovat yleensä huolellisesti valmisteltuja toimia osapuolten kesken ja veron suoritusvelvollisuus voidaan ottaa näin ennakoidusti huomioon.

Valiokunta haluaa lopuksi nostaa esiin muutamia asiantuntijakuulemisissa esitettyjä näkökohtia, joihin valiokunta ei ota tässä yhteydessä yksityiskohtaisesti kantaa mutta jotka ovat jatkoa ajatellen pohtimisen arvoisia. Näkökohdat liittyvät perintöveroasteikon porrastukseen, alaikäisyysrajaan sekä lesken hallintaoikeuden ja perillisten veronmaksukyvyn väliseen yhteyteen.

Perintöveroasteikon porrastus

Ensimmäinen huomio koskee perintöveroasteikon suppeutta. Verotettavien osuuksien porras-

tus kattaa vain 20 000 euron ja 60 000 euron välisen alueen. Tämä johtaa käytännössä siihen, että veroa maksetaan varsin usein korkeimman verokannan mukaan. Tämä näkyy myös esitykseen sisältyvistä tilastotiedoista; perintöverosta yli 65 prosenttia kertyy 60 000 euroa ylittävistä perintöosuuksista. Jatkossa tämän osuuden arvellaan nousevan 80 prosenttiin.

Asiantuntijakuulemisissa on huomautettu lisäksi siitä, että hallituksen esityksessä oleva kansainvälinen vertailu antaa asiasta turhan kaupan kuvan. Vaikka perintöverotus on esimerkiksi eurooppalaisittain yleinen verotusmuoto ja verokannat ovat monissa maissa Suomea korkeammat, eroa on siinä, kuinka suurista osuuksista korkeimpia veroja peritään. Tässä vertailussa Suomi sijoittuu eri tasolle kuin esimerkiksi Saksa, Ranska, Iso-Britannia, Irlanti tai Alankomaat. Näissä maissa ylittä verokantaa sovelletaan vasta, kun perintöosuus on moninkertainen Suomeen verrattuna. Korkein veroprosentti on tällöin myös huomattavasti korkeampi kuin Suomessa.

Valtiovarainministeriö on todennut lausunnossaan, ettei porrastukseen ole voitu puuttua ennen kaikkea fiskaalisista syistä. Käytettävissä oleva verovara on suunnattu pieniin perintöosuuksiin, niin kuin on perusteltua.

Valiokunta pitää eri näkökantoja ymmärrettävinä ja perusteltuina. Veroasteikon rakenteen tarkastelu edellyttää kuitenkin kokonaisvaltaista näkemystä siitä, miten perintöverotusta halutaan kehittää vastaisuudessa. Mahdolliset korjaukset olisi siis tehtävä tällaisen uudistuksen yhteydessä.

Alaikäisyysraja

Alaikäisyysvähennys myönnetään edellä mainituin rajauksin vain niille perinnönsaajille, jotka eivät ole täyttäneet perittävän kuolinhetkellä 18:aa vuotta. Raja on siis ehdoton ja jyrkkä, ja sen porrastusta on esitetty harkittavaksi. 18 vuotta täyttäneen nuoren veronmaksukyky ei ole yleensä sen vahvempi kuin muutamaa vuotta nuoremmalla.

Veronmaksua voidaan helpottaa nykyisin laissa olevien veronmaksun lykkäämistä ja huo-

jennusta koskevien normien nojalla. Eri asia on, miten yleisesti näistä tiedetään ja miten laajasti ne johtavat esimerkiksi maksuajan lykkäämiseen.

Valiokunta viittaa näihin lain nyt jo suomiin keinoihin, joita tulee soveltaa silloin, kun veron periminen olisi erityisestä syystä kohtuutonta. Alaikäisyysvähennyksen ikäraja koskeva kysymys saattaisi kuitenkin ansaita selkeän ratkaisun lain tasolla. Se poistaisi myös hakemusten aiheuttaman työn niin verovelvollisilta kuin verohallinnolta.

Lesken hallintaoikeus

Useat asiantuntijat ovat huomauttaneet myös niistä ongelmista, joita lesken elinikäinen hallintaoikeus saattaa aiheuttaa. Kärjistyneimmillään voi käydä jopa niin, etteivät perilliset ehdi saada perintöä haltuunsa ennen kuolemaansa. Näin siitä huolimatta, että he ovat maksaneet aikanaan perintöveron.

Toimivan ratkaisun löytäminen ei ole valiokunnan mielestä tässä asiassa helppoa. Ehdotettu veronmaksun lykkääminen voisi johtaa usean veron samanaikaiseen maksuunpanoon, jos leski ja ensimmäinen perinnönsaaja kuolevat ajallisesti lähekkäin. Perityn omaisuuden seuranta ehkä vuosikymmeniä olisi sekin käytännössä varsin hankalaa ja joka tapauksessa ratkaisuna verohallinnon kannalta epätarkoituksenmukainen.

Edellä mainittu mahdollisuus lykätä veronmaksua erityisestä syystä saattaa tarjota yhden ratkaisun kohtuuttomilta tuntuissa tilanteissa. Yleissääntö sekään ei voisi valiokunnan mielestä olla yksistään jo siitä syystä, että lesken hallintaoikeus otetaan perintöosuutta alentavana tekijänä aina huomioon.

Lain kehittämistarve

Hallituksen esityksessä on ehdotettu korjattavaksi suurimmat perintö- ja lahjaverolaissa tällä hetkellä olevat epäkohdat. Edellä esitetyt näkökohdat antavat kuitenkin aiheen pohtia lain jatkokehittämistä.

Suomessa on usean viime vuoden ajan käyty asiantuntijapiirissä tasokasta ja vilkasta keskus-

telua perintöverotuksen kehittämistarpeista ja korostettu lain systemaattisen uudistamisen tarvetta. Tällaisen uudistuksen yhteydessä olisi luontevaa paitsi linjata perintöverotuksen asema ja veropoliittiset tavoitteet myös tutkia tämän esityksen käsittelyssä esiin tulleita näkökohtia.

16 §:n korjaus

Esitykseen sisältyvään 16 §:n 2 momenttiin on jäänyt vanha termi leimavero. Se tulisi korvata termillä varainsiirtovero. Valiokunta esittää tätä koskevaa muutosta.

Lakialoitteet

Valiokunta on päätenyt käsittelemiensä lakialoitteiden suhteen kielteiselle kannalle.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi

*16 § muutettuna (Valiokunnan muutos-
ehdotus) ja*

*että lakialoitteet LA 10/2007 vp ja
LA 71/2007 vp hylätään.*

Valiokunnan muotosehdotus

16 §

Perintöverosta vähennetään 1 momentissa tar-
koitetuissa tapauksissa se lahjavero, joka aikai-
semmin on suoritettu, ja se *varainsiirtovero*,
joka on maksettu kiinteistön lainhuutoa haet-
taessa, jollei sitä ole aikaisemmin vähennetty
lahjaverosta. Perintöveron määrän ylittävää lah-
javeron osaa ei palauteta.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Hannes Manninen /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Christina Gestrin /r
Pertti Hemmilä /kok
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Jari Koskinen /kok
Mikko Kuoppa /vas
Mika Lintilä /kesk (osittain)
Tuija Nurmi /kok
Kirsi Ojansuu /vihr (osittain)
Heikki A. Ollila /kok (osittain)

Heli Paasio /sd
Matti Saarinen /sd
Minna Sirnö /vas (osittain)
Pia Viitanen /sd (osittain)
vjäs. Esko Ahonen /kesk (osittain)
Hanna-Leena Hemming /kok
Inkeri Kerola /kesk (osittain)
Miapetra Kumpula-Natri /sd (osit-
tain)
Marja Tiura /kok (osittain)
Ulla-Maj Wideroos /r (osittain)
Tuula Väättäinen /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Voimassa olevaan perintö- ja lahjaverolain 5 luvun 53 §:ään sisältyy mahdollisuus vapauttaa verovelvollinen veronmaksusta tietyissä poikkeustapauksissa. Veronmaksuun voi myös hakea lykkäystä esimerkiksi maksuvaikeustapauksissa. Vapautus on ollut käytännössä erittäin harvinaista, ja se on edellyttänyt selkeästi yksilöityä erityistä syytä ja lisäksi sitä, että veron periminen olisi veronmaksukyvyyn alentumisen johdosta kohtuutonta. Verovirasto on lain mukaan ratkaissut hakemuksen, jos poistettavaksi pyydetty määrä on ollut enintään 50 000 euroa. Periaatteellisesti tärkeän asian on voinut ottaa käsiteltäväkseen valtiovarainministeriö tai Verohallitus.

Vanhentuneen perintö- ja lahjaverolain muuttaminen on mielestämme erittäin ajankohtaista. On kannatettavaa, että verotuksesta tehdään ylipäänsä yksinkertaisempaa poistamalla ylimääräinen veroluokka ja samalla nykyaikaisempaa nostamalla verosta vapaata osuutta ja korottamalla lesken ja alaikäisen lapsen vähennys-oikeuksia. Hallituksen esityksen sisältämä lakiehdotus on siis sinänsä kannatettava, vaikka muutoksen myötä nouseekin esiin uudenlaisia haastavia tilanteita, joihin lakiehdotus ei täysin vastaa.

Verotuksen yhtenä tärkeimmistä peruseriaatteista on veron maksuun paneminen veronmaksukyvyyn mukaan. Esimerkiksi tilanteissa, joissa perittävän leski ja alaikäiset lapset jäävät asumaan perheen yhteiseen kotiin, jonka omistusosuudesta myös itse perintö koostuu, saattaa veron maksuun paneminen olla kohtuuton taakka perheen lapsille, joiden perimä omaisuus ei vielä ole realisoitunut. Veronmaksun huojennus on tarpeen esimerkiksi kuvatus kaltaisissa tapauksissa, jottei omaisuuden periminen sinänsä ajaisi ketään taloudelliseen ahdinkoon.

Alaikäisyysvähennyksen huomattava korottaminen saattaa aiheuttaa yllättävän eriarvoiseen asemaan johtavan tilanteen saman perheen lasten välillä, joista osa saattaa jäädä kriittisen 18 vuoden ikärajan ala- ja osa yläpuolelle. Euro-määräisesti erilainen verokohtelu saman perheen lasten välillä voi siis perimystilanteessa olla huomattava, vaikka ikäeroa ei olisikaan mainittavasti. Tämä korostaa kohtuuharkinnan merkitystä. Esimerkiksi rintaperillinen, joka perii vanhempansa juuri ennen täysi-ikäistymistään, on oikeutettu huomattavaan verovähennykseen verrattuna vastaavassa rintaperillisasemassa olevaan sisarukseensa, joka on ikänsä puolesta täysi-ikäinen. Edellä mainittujen tilanteiden lieventäminen veronhuojennuksen keinoin voisi teoriassa tulla kysymykseen yllä selostetun lainkohdan avulla, mutta ongelmana on ollut kyseisen pykälän asema käytännössä lähes kuolleen kirjaimena.

Esitämme, että lakiin sisällytetään auki kirjoitettuna erillisenä veronkannon vapautusperusteena edellä mainittu eriarvoinen asema saman perheen perillisasemassa olevien lasten välillä. Lisäksi esitämme, että lainkohdassa mainittu valtiovarainministeriön määräämät ehdot veronmaksun lykkäämiseksi tai verosta vapauttamiseksi tulisi pikimmiten päivittää ja uudistaa siten, että lainkohdan soveltaminen helpottuu ja verosta vapautuminen saa sille aikanaan säädöstä laadittaessa hallituksen esityksessä tarkoitetun konkreettisen sisällön kuolleen kirjaimen aseman sijasta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset).

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki
perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 1940 annetun perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 7 b §, 11 §:n 1 momentti, 12—14 §, 16 §:n 2 momentti sekä 19 ja 21 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 7 b ja 12—14 § laissa 909/2001, 11 §:n 1 momentti laissa 1392/1995, 16 §:n 2 momentti laissa 318/1994 sekä 19 § mainituissa laeissa 1392/1995 ja 909/2001, ja
lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1392/1995, uusi 4 momentti ja lakiin uusi 19 a § sekä 53 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin sen johdantokappale on laissa 571/2004 ja sellaisena kuin se muuten on osin laissa 612/1994, uusi 1 a kohta seuraavasti:

7 b, 11—16, 19, 19 a ja 21 §
 (Kuten VaVM)

53 §

Verovirasto voi hakemuksesta myöntää osittaisen tai täydellisen vapautuksen perintö- ja lahjaverosta, viivekorosta, viivästyskorosta ja jäämämaksusta sekä lykkäyksen vuoksi suoritettavasta korosta. Vapautus voidaan myöntää:

1 a) jos veron periminen asettaisi perittävän rintaperilliset eriarvoiseen asemaan tilanteessa, jossa yksi tai useampi rintaperillinen on oikeutettu alaikäisyysvähennyksen tekemiseen ja yksi tai useampi ikänsä puolesta jäisi tämän ulkopuolelle tai (Uusi)

Voimaantulosäännös
 (Kuten VaVM)

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2007

Heli Paasio /sd
 Kari Rajamäki /sd
 Matti Saarinen /sd

Pia Viitanen /sd
 Miapetra Kumpula-Natri /sd
 Tuula Väättäinen /sd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Olemme kannattaneet hallituksen esityksen ja valiokunnan mietinnön seuraavia muutoksia:

- verotettavan perintöosuuden alarajan korottamista 3 400 eurosta 20 000 euroon,
- veroasteikon rakenteen muuttamista,
- alaikäisyysvähennyksen korottamista 3 400 eurosta 40 000 euroon
- pienimmän verotettavan lahjan määrän korottamista 3 400 eurosta 4 000 euroon kuluttaja-hintaindeksin muutosta vastaavasti,
- kolmannen veroluokan poistamista ja näiden tapausten siirtämistä nykyiseen toiseen veroluokkaan.

Sen sijaan meitä ei ole tyydyttänyt se, että puoliso vähennys kohoaisi nykyisestä 6 800 eurosta vain 60 000 euroon. Lisäksi olemme esittäneet, että jakamattoman pesän osakkaille myönnettäisiin perintöveron suorittamiseen maksuaikaa.

Puolisovähennys

Meidän mielestämme puoliso vähennystä on välttämätöntä korottaa 100 000 euroon. Muutoin kaupunkiseuduilla puolisonsa menettänyt, useinkin tuolloin jo eläkkeellä oleva leski joutuu maksamaan perintöveroa jo varsin tavallisesta asunnosta, jota molemmat ovat käyttäneet yhteisenä kotinaan. Jos perinnön jättäjällä on useita lapsia, perinnön jakaantuminen useammalle tietenkin keventää lesken maksutaakkaa, mutta aina ei näin ole asianlaita. Emme pidä oikeudenmukaisena, että ihminen leskeksi jäätyään joutuu maksamaan perintöveroa sangen tavanomaisesta yhteisestä asunnostaan varsinkin, kun useimmiten leskeksi jäänyt itse on jo tällöin eläkkeellä eli hänen tulonsa ovat alentuneet. Emme voi ymmärtää sitä, että hallitus ja valiokunnan enemmistö eivät ole tätä lesken asunnon verottamisen ongelmaa tunnustaneet eivätkä ole halunneet korjata, vaikka saman-

aikaisesti hallitus valmistelee esitystä, joka vapauttaisi maatalous- ja muut yritysperinnöt kokonaan perintöverosta, olivatpa ne yritysperinnöt millaisia miljoonaperintöjä hyvänsä. Oikeudenmukaisuus edellyttäisi, ettei leskeä verotettaisi tavanomaisesta asunnosta, ja tästä syystä ehdotimme valiokunnassa, että puoliso vähennys nostettaisiin 100 000 euroon.

Veronmaksulle asetetun määräajan pidennys

Monasti on koettu epäkohdaksi se, että toisen vanhemman kuoltua ja toisen jäädessä vanhempien yhteiseen asuntoon asumaan lapset joutuvat silti välittömästi maksamaan perintöveroa, vaikka saavatkin tämän perinnön paljon myöhemmin. Tähän halusimme valiokunnassa korjausta. Siksi ehdotimme, että jakamattoman pesän osakkaana olevat rintaperilliset ja testamentin saajat, jotka eivät saa lesken hallintaoikeuden vuoksi pesään kuuluvaa omaisuutta haltuunsa, voivat suorittaa heille määrätyn perintöveron viiden vuoden kuluessa ensiksi kuolleen puolison kuolinvuotta seuraavan vuoden alusta lukien.

Leski hallitsee koko pesää hallintaoikeus-testamentilla tai perheen kotina käytettyä asuntoa asumisoikeuden nojalla useiden vuosien ajan, mutta veronmaksuvelvollisuus lankeaa silti tätä nykyä muille osakkaille heti. Tämän ongelman korjaamiseksi ehdotimmekin veronmaksulle asetetun määräajan pidennystä.

Maatila- ja muut yritysperinnöt

Yritysperinnöistä maksetaan vero tälläkin hetkellä alennettuna.

Kun hallitus aikoo myöhemmin esittää eduskunnalle veron kokonaan poistamista näistä perinnöistä, se merkitsee sitä, että perintövero sen jälkeen jää yhä enemmän työssä tai eläkkeellä olevien palkansaajien veroksi. Ilmoitamme jo

ennakkoon, ettemme tue tällaista hallituksen hanketta uuden verovapaan rälssin luomiseksi.

Ehdotuksemme perustuvat Paavo Arhinmäen /vas ym. lakialoitteeseen laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta (LA 71/2007 vp).

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset).

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki

perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 1940 annetun perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 7 b §, 11 §:n 1 momentti, 12—14 §, 16 §:n 2 momentti sekä 19 ja 21 §,

sellaisina kuin niistä ovat 7 b ja 12—14 § laissa 909/2001, 11 §:n 1 momentti laissa 1392/1995, 16 §:n 2 momentti laissa 318/1994 sekä 19 § mainituissa laeissa 1392/1995 ja 909/2001, ja

lisätään 7 §:ään *uusi 2 momentti*, 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1392/1995, *uusi 4 momentti ja lakiin uusi 19 a § sekä 53 §:n 1 momenttiin*, sellaisena kuin sen johdantokappale on laissa 571/2004 ja sellaisena kuin se muuten on osin laissa 612/1994, *uusi 1 a kohta* seuraavasti:

7 §

Jakamattoman pesän osakkaana olevat rintaperilliset ja testamentin saajat, jotka eivät saa lesken hallintaoikeuden vuoksi pesään kuuluvaa omaisuutta haltuunsa, voivat suorittaa heille määrätyn perintöveron viiden vuoden kuluessa ensiksi kuolleen puolison kuolinvuotta seuraavan vuoden alusta lukien (veronmaksulle asetettun määräjän pidentys). (Uusi)

7 b ja 11 §
(Kuten VaVM)

12 §

Veronalaisesta perintöosuudesta saavat vähentää:

1) perinnönjättäjän puoliso ja henkilö, johon 11 §:n 3 momentin mukaan sovelletaan puolisoa koskevia säännöksiä, 100 000 euroa (puoliso-vähennys);

(2 kohta kuten VaVM)

(2 mom. kuten VaVM)

13, 14, 16, 19, 19 a ja 21 §
(Kuten VaVM)

53 §

Verovirasto voi hakemuksesta myöntää osittaisen tai täydellisen vapautuksen perintö- ja lahjaverosta, viivekorosta, viivästyskorosta ja jäämämaksusta sekä lykkäyksen vuoksi suoritettavasta korosta. Vapautus voidaan myöntää:

1 a) jos veron periminen asettaisi perittävän rintaperilliset eriarvoiseen asemaan tilanteessa, jossa yksi tai useampi rintaperillinen on oikeutettu alaikäisyysvähennyksen tekemiseen ja yksi tai useampi ikänsä puolesta jäisi tämän ulkopuolelle tai (Uusi)

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2007

Mikko Kuoppa /vas
Minna Sirnö /vas